

USNESENÍ

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně senátu Mgr. Pavly Polednové a soudkyň JUDr. Zuzany Sváčkové a Mgr. Kláry Hronové ve věci

žalobce: **Svoboda a přímá demokracie (SPD), politické hnutí**, IČO 04134940
sídlem Rytířská 410/6, 110 00 Praha 1
zastoupená advokátem JUDr. Adamem Batunou
sídlem Václavské náměstí 846/1, 110 00 Praha 1

proti
žalované: **Česká republika – Ministerstvo vnitra**, IČO 00007064
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 00 Praha 7

o zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou nesprávným úředním postupem
k odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 7 ze dne 13. června 2025,
č. j. 18 C 31/2024-204

takto:

Rozsudek soudu prvního stupně **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Soud prvního stupně shora označeným rozsudkem zamítl žalobu, jíž se žalobce domáhal konstatování porušení práva na ochranu své pověsti a poskytnutí omluvy ve znění: „Česká republika se omlouvá politickému hnutí Svoboda a přímá demokracie (SPD) za to, že jej Ministerstvo vnitra neoprávněně uvedlo v dokumentu s názvem Projevy extremismu a předsudečné nenávisti Souhrnná situační zpráva 1. pololetí roku 2023 ze dne 1. 8. 2023“, a to jednak v písemné listinné podobě opatřené podpisem osoby oprávněné jednat za žalovanou a zaslané žalobci prostřednictvím provozovatele poštovních služeb a dále zveřejnění omluvy tohoto znění na webových stránkách žalované www.mvcr.cz v kategorii Zpravodajství po dobu 30 po sobě jdoucích dnů od zveřejnění s tím, že odkaz na text omluvy bude dostupný z úvodní strany www.mvcr.cz (výrok I.) a dále uložil žalobci povinnost uhradit žalované do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku náhradu nákladů řízení ve výši 3 600 Kč (výrok II.).
2. Soud prvního stupně takto rozhodl o žalobě, kterou se žalobce podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (dále jen „zákon č. 82/1998 Sb.“) domáhal konstatování porušení jeho práva na ochranu své pověsti, a dále poskytnutí omluvy ve shora uvedeném znění a formě. Svůj nárok odůvodnil tím, že dne 1. 8. 2023 žalovaná zveřejnila na svých internetových stránkách dokument „Projevy extremismu a předsudečné nenávisti, Souhrnná situační zpráva 1. pololetí roku 2023“ (dále také jen „Zpráva“), čímž bylo neoprávněně zasaženo do jeho pověsti a vznikla mu nemajetková újma. Pod souhrnným nadpisem „1. Informace k vývoji extremistické scény v 1. pololetí roku 2023“ se Zpráva věnuje na str. 4 až 5 v podkapitole 1.3. projevům předsudečné nenávisti a dalším projevům představitelů xenofobně populistických subjektů, a do této podkapitoly řadí i aktivity žalobce. Žalobce poukázal na to, že jakýkoliv jiný politický subjekt ve stejném postavení by se postupem žalované cítil poškozený, neboť výroky o žalobci uvedené ve Zprávě jsou prezentovány jako fakta, zároveň žalovaná neuvádí odkazy na zdroje, aby si adresáti Zprávy mohli ověřit pravdivost ve

Shodu s pravopisem potvrzuje L.P.

zprávě uvedených výroků. Žalobce uplatnil nárok na zadostiučinění u žalované, ta mu však zadostiučinění k odškodnění jeho nemajetkové újmy poskytnout odmítla.

3. Žalovaná se žalobou nesouhlasila, žalobní nárok neuznala a navrhla, aby žaloba byla v celém rozsahu zamítnuta. Uvedla, že projevy předsudečné nenávisti lze vysledovat u členů či příznivců celé řady politických, či jiných společenských subjektů. Ve Zprávě či souhrnné pololetní zprávě jsou ovšem zmiňovány pouze subjekty, u kterých tyto projevy reálně představují dominantní složku jejich rétoriky a aktivit. Žalobce je zařazován do zpráv žalované o extremismu a předsudečné nenávisti opakovaně pro kontinuální konfliktualistický charakter založený na šíření nenávisti, strachu, pocitu ohrožení, hledání nepřátel, parazitů, nepřizpůsobivých, vlastizrádců, globalistů, džihádistů, přísluhovačů různým k ČR nepřátelským entitám apod. Jeho podstatou je izolování České republiky od vnějších vlivů (vnějších nepřátel) a vypořádání se s vnitřními nepřáteli (vlastizrádci, nepřizpůsobiví, homosexualisti, lidskoprávní „ziskovky“ apod.). Z hlediska prokázání dominantního předsudečně nenávistného charakteru žalobce poukázala žalovaná na to, že aktivity žalobce a jejího předsedy jsou v příslušných zprávách o extremismu a předsudečné nenávisti uváděny dlouhodobě a nenávistná rétorika je žalobci dlouhodobě vlastní. V minulosti se jednalo zejména o projevy xenofobní, v současné době je zmiňováno i působení na veřejnost, které je v souladu s kremelskými narativy, kdy součástí kremelské strategie je i využívání předsudků k rozdmýchávání napětí a oslabování společenské koheze, generování nedůvěry k demokratickému státu, a v důsledku pak i snaha rozklížit a oslabit mezinárodní společenství tvořené demokratickými státy. Předsudečně nenávistné jednání je dle žalované zcela jednoznačně žalobci přičitatelné, dopouští se jej kontinuálně jak vedení strany, tak i řadoví členové a sympatizanti. Pokud jde o tvrzený zásah do pověsti žalobce, žalovaná namítla, že označování čelních představitelů žalobce za extremisty, rasisty či xenofoby, případně charakterizování žalobce jako subjektu s extremistickou či xenofobní podstatou, se ve veřejném prostoru objevilo nezávisle na tom, že by byl žalobce řazen do zpráv žalované, na něž poukazuje ve své žalobě.
4. Soud prvního stupně prostřednictvím provedení dokazování zjistil skutkový stav věci a svá skutková zjištění podrobně popsal v odůvodnění napadeného rozsudku, na které lze v tomto ohledu pro stručnost odkázat. Po skutkové stránce soud prvního stupně vyšel zejména ze zjištění, že žalovaná pojednává v rámci svých periodických zpráv o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky opakovaně. Ve Zprávě o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2022 žalovaná přijala následující definici projevů předsudečné nenávisti: „Projevy předsudečné nenávisti označují jednání, které je motivováno nesnášenlivostí a společenskými předsudky vůči určité skupině obyvatel. Zpravidla se jedná o skupiny definované rasou, národností, etnicitou, náboženstvím, sexuální orientací, politickým nebo jiným smýšlením, sociálním původem apod.“ s tím, že: „Rizika projevů předsudečné nenávisti jsou v řadě oblastí podobná s riziky, která představují extremisté“ a tím, že: „Ve Zprávě jsou ovšem zmiňovány pouze subjekty, u kterých tyto projevy reálně představují dominantní složku jejich rétoriky a aktivit“, kdy: „Jiný ideologický program může zcela absentovat či představuje pouze doplňkovou složku.“ Žalovaná dále publikovala na svých stránkách zprávu nazvanou „Projevy extremismu a předsudečné nenávisti Souhrnná situační zpráva 1. pololetí roku 2023“ (dále také jen „Zpráva“). Pod souhrnným nadpisem 1. Informace k vývoji extremistické scény v 1. pololetí roku 2023 se Zpráva věnuje na str. 4 až 5 v podkapitole 1.3. projevům předsudečné nenávisti a dalším projevům představitelů xenofobně populistických subjektů. Mimo jiné je zde uvedeno: „Většina xenofobních uskupení vzniklých v reakci na migrační krizi z let 2014–2015 již ztratila na významu, nebo přestala úplně existovat. Jedinou stálou na této scéně tak zůstává hnutí Svoboda a přímá demokracie. Ve sledovaném období si vysloužilo pozornost prostřednictvím kontaktů představitelů hnutí s německou Alternative für Deutschland, resp. její mládežnickou organizací Junge Alternative. Německý Spolkový úřad na ochranu ústavy přitom stranu označil ve vazbě na pravicový extremismus za „podezřelý případ“, mládežnickou organizaci pak přímo za pravicově extremistickou. Městský soud v Praze v únoru zamítl žalobu hnutí na ochranu dobré pověsti

Shodu s pravopisem potvrzuje L.P.

podanou na týdeník Respekt. Médium ho v minulosti označilo za „fašistické“. Městský soud v Praze potvrdil v odvolacím řízení dvouletý podmíněný trest bývalému poslanci L. V. pro trestný čin šíření poplašné zprávy.“ Tvzení týkající se bývalého poslance L. V. pak bylo doplněno poznámkou pod čarou: „V. na facebookovém profilu uvedl, že „se připravuje plán na diskreditaci ivermektinu pomocí úmrtí (tedy vraždy) několika pacientů, kteří jej budou užívat“. Ivermektin je lék, o kterém se hovořilo v souvislosti s léčbou onemocnění COVID-19. V. byl zvolen do Poslanecké sněmovny za hnutí Svoboda a přímá demokracie. Posléze z něj ale vystoupil a angažoval se v jiných politických subjektech. Proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 7 se odvolal.“

5. Zjištěný skutkový stav hodnotil soud prvního stupně po právní stránce věc posoudil dle § 1 odst. 1 a § 13 odst. 1 věty první zákona č. 82/1998 Sb. S poukazem na judikaturu Nejvyššího soudu vyšel z toho, že obecně lze výroky orgánu výkonné moci učiněné v rámci jeho pravomoci považovat za úřední postup, který může vést ke vzniku újmy a založení odpovědnosti státu podle § 13 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb., je-li nesprávný. Svou pozornost pak zaměřil především na posouzení naplnění podmínky odpovědnosti státu za žalobcem tvrzenou újmu v podobě existence nesprávného úředního postupu na straně státu spočívajícího v zahrnutí žalobce do Zprávy. Dospěl k závěru, že pro závěr o naplnění této podmínky je třeba posoudit, zda projevy žalobce naplňují pojem „projevy předsudečné nenávisti“, jenž sice není definován přímo ve Zprávě, ale jeho definice je obsažena v k důkazu provedená souhrnné Zprávě o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2022. Současně je dle soudu prvního stupně nutno vzít v úvahu, že ve Zprávě jsou zmiňovány pouze subjekty, u kterých tyto projevy reálně představují dominantní složku jejich rétoriky a aktivit, přičemž jejich jiný ideologický program může zcela absentovat či představovat pouze doplňkovou složku. Potřebným shledal rovněž vyložit obsah pojmů „xenofobie“ a „populismus“, přičemž s poukazem na závěry usnesení Městského soudu v Praze ze dne 10. 9. 2024, č. j. 58 Co 248/2024-260, vydaném v obdobné věci těchto účastníků, nepovažoval za podstatné, že Zpráva neobsahuje definici těchto pojmů a že tyto pojmy nejsou definovány (na rozdíl od pojmu „předsudečná nenávisť“) ani např. v souhrnné Zprávě o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2022. Byť se jedná o pojmy, které lze vykládat subjektivně zabarveně, lze význam těchto pojmů vyložit dle jejich etymologie i v obecnosti, přičemž tento význam je dle mínění soudu prvního stupně všeobecně známý. Z uvedeného se pak dle soudu prvního stupně bez pochybností podává též obecná definice pojmu „xenofobní populismus“, jež značí styl politiky, který usiluje o získání široké základny voličů údajnou ochranou zájmů prostých lidí proti ohrožením, za jejichž zdroj je předkládáno to, co je cizí – ať už jde o lidi z jiných kultur, zemí či náboženství – a prosazováním témat s těmito otázkami souvisejícími, které vzbuzující emocionální reakce veřejnosti. Jinými slovy jde o politický styl kombinující populistickou rétoriku s xenofobními postoji, který vykresluje konflikt mezi „lidmi“ národa a „ostatními“, obvykle imigranty nebo menšinami, které jsou obviňovány ze společenských problémů. Využívá narativ „my proti nim“, kde jsou výzvy národa jsou rámovány jako důsledek vnějších nebo vnitřních „nepřátel“. Na základě shora uvedeného výkladu významů uvedených pojmů pak soud prvního stupně přisvědčil žalobci, že se ze své podstaty jedná o pojmy negativně zatížené, jimž jinou než negativní konotaci přisoudit nelze, a proto je v každém případě nutno vážit vhodnost jeho použití zodpovědně. Soud prvního stupně pak předně soustředil svou pozornost na posouzení otázky naplnění prvního předpokladu odpovědnosti za škodu, tedy zda se žalovaná dopustila výroky obsaženými ve Zprávě nesprávného úředního postupu. V tomto ohledu pak vyšel z obsahu Zprávy na straně 4 a 5, respektive čl. 1.3. Zprávy.
6. Soud prvního stupně uzavřel, že výrok ve Zprávě týkající se odsouzení L. V. je skutkovým tvrzením, které však zjevně není kladeno do souvislosti s jemu předcházejícími výroky týkajícími se žalobce a z textu zprávy se nepodává niče, z čeho by bylo možno soudit, že daný výrok je kladen do souvislosti s činností žalobce, o níž je ve Zprávě pojednáno. To, že byl L. V. v minulosti zvolen do Poslanecké sněmovny jako člen žalobce je uvedeno pouze v doprovodném textu

Shodu s pravopisem potvrzuje L.P.

v poznámce pod čarou, a to včetně uvedení, že L. V. z žalobce vystoupil a následně se politicky angažoval v subjektech jiných. Text poznámky pod čarou tak pouze v obecnosti popisuje (a všeobecně známé a historicky významně medializované) údaje o politické kariéře L. V., avšak výrok o jeho odsouzení není nijak kladen do souvislosti s jeho dřívějším členstvím v žalobci, za nějž byl do Poslanecké sněmovny historicky zvolen. Výrok o tom, že si žalobce vysloužil pozornost prostřednictvím kontaktů svých představitelů hnutí s AfD, respektive její mládežnickou organizací Junge Alternative, pak je dle soudu prvního stupně skutkovým tvrzením, přičemž tato skutečnost je mezi účastníky nesporná a plyne i z aktuality žalobce z 8. 6. 2023 „Hnutí SPD navazuje kontakt se saskou AfD“, jakož i z článku na webu hlidacipes.org ze dne 20. 4. 2023 „Ruská spojka německé AfD míří do Prahy. Na pozvání Okamurovy SPD“ nebo článku na webu www.nasepraha.cz z 8. 8. 2023 „Evropští národní konzervativci se spolčují. Chtějí čelit eurolevici, která podle nich likviduje Evropu“. Stejně tak je dle soudu prvního stupně skutkovým tvrzením, které bylo prokázáno, že německý Bundesamt für Verfassungsschutz (Spolkový úřad na ochranu ústavy) označil AfD ve vazbě na pravicový extremismus za „podezřelý případ“ a její mládežnickou organizaci Junge Alternative přímo za pravicově extremistickou (viz tisková zpráva „BfV wins lawsuit before the Higher Administrative Court of North Rhine-Westphalia (NRW) against AfD“ zveřejněná na webu www.verfassungsschutz.de).

7. Při hodnocení výroku v tom smyslu, že většina xenofobních uskupení vzniklých v reakci na migrační krizi z let 2014–2015 již ztratila na významu, nebo přestala úplně existovat, a že jedinou stálíci na této scéně zůstává právě žalobce, soud prvního stupně s poukazem na judikaturu Nejvyššího soudu a usnesení Městského soud v Praze ze dne 10. 9. 2024, č. j. 58 Co 248/2024-260 vyšel z toho, že se dle obsahu jedná tzv. „hybridní výroky“, což je hodnotící výrok se skutkovým základem. Dle soudu prvního stupně tak bylo třeba v rámci důkazního řízení postavit najisto, zda tyto hybridní výroky byly podloženy konkrétními podklady (fakty), která by potvrdila pravdivost skutkového základu těchto výroků, přičemž důkazní břemeno ohledně prokázání těchto skutečností tíží v řízení žalovanou coby původce výroků. Soud prvního stupně se ztotožnil s názorem vyjádřeným v usnesení Městského soudu v Praze usnesení ze dne 10. 9. 2024, č. j. 58 Co 248/2024-260 o tom, že vypovídací hodnotu týkající se pravdivostního základu uvedeného hybridního výroku budou mít nepochybně články, facebookové příspěvky, jejichž autorem je předseda žalobce Tomio Okamura, případně další jeho členové žalobce či osoby kandidující za něj ve volbách, neboť žalobci lze přičíst nejen projevy jeho členů, ale i jednání a projevy nečlenů, mají-li souvislost s činností žalobce nebo je z dalších okolností zřejmé, že žalobce akceptuje tyto projevy jako své vlastní. Nepochybně vypovídací hodnotu budou mít i osobní vystoupení výše uvedených osob. Naopak pro posouzení věci není zásadní obsah Stanov žalobce, jeho program, legislativní návrhy, které vypracoval, či jimž vyjádřil podporu, či jeho politická usnesení či aktuality zveřejněné na jeho internetových stránkách, neboť tato žalovaná neoznačila jako podklad výroků uvedených ve Zprávě. Na podkladě provedeného dokazování pak soud prvního stupně uzavřel, že žalované se jí označenými důkazy podařilo prokázat, že hybridní výrok týkající se žalobce, uvedený ve Zprávě, má pravdivostní základ. Soud prvního stupně konstatoval, že žalobci nelze upřít, že tzv. zvedá skutečně celospolečensky problematická témata, týkající se zejména migrace a jejích negativních doprovodných jevů a důsledků, přičemž upozorňování na uvedené problémy rozhodně nelze považovat za otázku problematickou. Nicméně dle soudu prvního stupně za problematické lze označit způsob a forma, jakou žalobce uvedená významná celospolečenská témata komunikuje, a to nikoliv z hlediska obsahu, ale zvoleného stylu komunikace. S poukazem na výsledky provedeného dokazování dospěl soud prvního stupně k závěru, že forma, jakou jsou žalobcem popsána témata komunikována, je prodchnuta zejména společenskými předsudky vůči určité skupině obyvatel, konkrétně pak migrantům vyznávajících islám či migrantů z Afriky, Romům, příslušníkům LGBT komunity či Ukrajincům, přičemž se jedná zejména o slovní útoky prostřednictvím příspěvků na sociálních sítích spojených s využíváním urážlivé symboliky, jimiž jsou tyto příspěvky doprovázeny. Způsob, jakým se žalobce k daným tématům vyjadřuje, je dle

Shodu s pravopisem potvrzuje L.P.

soudu nepochybně způsobilý podnítit k nenávistným aktivitám či projevům další osoby (o čemž svědčí i příspěvky v diskuzi na příspěvky žalobce navazující), nepochybně je pak způsobilý šířit ve společnosti strach (např. ve vztahu k imigrantům jsou v příspěvcích výslovně vyslovovány obavy z toho, že skutečně hrozí, že lidé nebudou moci vyjít na ulici beze strachu, aby je nepobodali či nezavraždili imigranti), štěpit společnost a vyvolávat v ní antagonismy, a to i s přihlédnutím ke komunikaci s veřejností využívající dezinformace a konspirační teorie (např. týkající se tzv. Calergiho plánu či přímou analogií mezi EU projektem Nové Evropy Adolfa Hitlera). To vše je pak vedeno cílem získání co největší politické podpory veřejnosti, k níž má být veřejnost motivována právě strachem z nejistého osudu, pakliže žalobci – coby poslední hrázi před hrůzami, jimiž je stížen západní svět – uvedenou podporu neposkytne. Již tímto je tak dle soudu prvního stupně nepochybně naplněna definice projevů předsudečné nenávisti, jak je vymezena ve Zprávě o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2022. Soud prvního stupně rovněž poukázal na to, že žalobce se ve veřejném prostoru dlouhodobě prezentuje výroky, které lze označit za předsudečně nenávistné a jeho pověst rozhodně není určována pouze zařazením do Zprávy žalované. Pokud jde o výklad tzv. „dominantní úlohy“ žalobce v projevech předsudečné nenávisti, je tato dle soudu prvního stupně dána nepochybně významným postavením žalobce coby politického hnutí, které je zastoupeno jak ve volených orgánech nižších i vyšších územních samosprávných celků, tak v dolní komoře Parlamentu České republiky, tak v Evropském parlamentu. Pokud jde o tuto „dominantní úlohu“, lze ji nepochybně přisoudit i tomu, že popsaná rétorika žalobce je – jak se podává právě zejména z příspěvků předsedy žalobce – pro jeho vyjadřování ke shora uvedeným celospolečenským otázkám rétorikou určující a je na ní založen styl politického vyjadřování žalobce a způsob získávání politické podpory. Je to přitom právě žalobce, kdo určuje formu své rétoriky o společensky významných a objektivně problematických tématech. Z uvedených důvodů soud prvního stupně dospěl k závěru, že žalovaná se žalobcem tvrzeného nesprávného úředního postupu nedopustila, a proto se již nezabýval naplněním dalších předpokladů odpovědnosti státu za škodu a žalobu v plném rozsahu zamítl.

8. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud prvního stupně podle § 142 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“) tak, že přiznal žalované, která byla v řízení plně úspěšná, právo na náhradu nákladů řízení spočívající v paušální náhradě hotových výdajů nezastoupeného účastníka dle § 1 odst. 3 vyhlášky č. 254/2015 Sb.
9. Proti rozsudku soudu prvního stupně podal žalobce včasné odvolání. Namítal existenci odvolacích důvodů dle § 205 odst. 2 písm. b), c), d), e), g) o.s.ř. Za správný označil skutkový závěr soudu prvního stupně ohledně obsahu definice projevů předsudečné nenávisti, jejíž naplnění je nezbytným předpokladem pro oprávněné umístění žalobce ve Zprávě. Zopakoval názor, že k tomu, aby bylo možné posoudit, co činilo dominantní složku rétoriky a aktivit žalobce v období sledovaném Zprávou, je třeba zkoumat a hodnotit komplex celé rétoriky a aktivit žalobce v daném období. Na podporu svého názoru pak poukázal na závěry plynoucí z usnesení Městského soudu v Praze ze dne 1. 4. 2025, č. j. 23 Co 35/2025-255 a na rozhodovací praxi Obvodního soudu pro Prahu 7, konkrétně na rozsudek tohoto soudu ze dne 27. 2. 2025, č. j. 12 C 244/2021-692 a rozsudek ze dne 24. 6. 2025, č. j. 10 C 293/2023-252. Namítal, že soud prvního stupně navzdory znění definice projevů předsudečné nenávisti, provedenému dokazování i principu předvídatelnosti soudního rozhodování dospěl k nesprávnému právnímu závěru, že pro posouzení věci není zásadní obsah stanov žalobce, jeho program, legislativní návrhy, které vypracoval, či jimiž vyjádřil podporu, či jeho politická usnesení či aktuality zveřejněné na jeho internetových stránkách, neboť tato žalovaná neoznačila jako podklad výroků uvedených ve Zprávě. Žalobce vytýkal soudu prvního stupně, že vycházel takřka pouze z důkazních návrhů žalované. Namítal, že soud prvního stupně v rozporu s § 120 o.s.ř. vůbec nezjišťoval některé okolnosti rozhodné pro posouzení věci, přestože byly tvrzeny a k jejich prokázání byly ze jeho strany nabízeny důkazy. Zdůraznil, že soud prvního stupně se zejména nezabýval celkovou rétorikou a aktivitami žalobce v období sledovaném Zprávou, za účelem porovnání s projevy žalobce, v nichž žalovaná shledávala předsudečnou

Shodu s pravopisem potvrzuje L.P.

nenávist. Vyjádřil názor, že tím, že soud prvního stupně sice provedl téměř všechny jím navržené důkazy, nijak je však následně nezohlednil ve svých úvahách, založil extrémní rozpor mezi provedenými důkazy a skutkovými zjištěními. Poukázal na to, že pokud by soud prvního stupně jím navržené důkazy zohlednil, umožnily by mu utvořit si obecný obraz o činnosti žalobce v období sledovaném Zprávou, neboť nejsou zatíženy subjektivním procesním zájmem žalované. Takové skutkové zjištění přitom žalobce považuje za nezbytný předpoklad správného rozhodnutí ve věci. Žalobce navrhl, aby odvolací soud zopakoval provedené dokazování, a to přinejmenším ve vztahu k jím navrženým důkazům. Vyjádřil přitom přesvědčení, že pokud odvolací soud v uvedeném směru zopakuje dokazování, pak mimo jiné zjistí, že v období sledovaném Zprávou jeho rétorika a aktivity směřovaly převážně k ochraně sociálně slabších obyvatel, podpoře mladých pracujících rodin a českých firem, umožnění většího zapojení občanů při správě věcí veřejných, podpoře zachování suverenity v rámci Evropské unie, ochrany občanů před dluhovou pastí, snižování ceny energií a koncesionářských poplatků, snižování daňové zátěže a podporování dostupnosti zdravotních služeb. Pokud se pak v daném období také pravidelně vyjadřoval velmi kriticky ke krokům vlády, pak tato kritika nepřekračovala meze přijatelné v demokratické společnosti a sledovala jeho zájem naplňovat svůj volební program. Zdůraznil, že výše uvedené je v přímém rozporu se závěrem, že dominantní složkou jeho rétoriky a aktivit tvořily v období sledovaném Zprávou projevy předsudečné nenávisti, kdy jiný ideologický program tvořil pouze doplňkovou složku či zcela absentoval. Dále žalobce uvedl, že ačkoliv nesouhlasí ani se svým označením za xenofobně populistický subjekt, již samotným uvedením ve Zprávě mu vznikla nemajetková újma, přičemž i textace omluvy v žalobním návrhu jednoznačně poukazuje na skutečnost, že samotné uvedení žalobce ve Zprávě je jádrem sporu. Přestože žalobce stěžejní část svých vyjádření věnoval samotnému neoprávněnému umístění žalobce ve Zprávě, předložil soudu prvního stupně taktéž širokou škálu tvrzení a důkazů směřujících proti jeho označení za xenofobně populistický subjekt. Ani s touto otázkou se nicméně dle názoru žalobce soud prvního stupně v napadeném rozsudku dostatečně nevypořádal. Ze všech uvedených důvodů tedy žalobce navrhl, aby odvolací soud po zopakování dokazování napadený rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalobě vyhově.

10. Žalovaná se k podanému odvolání nevyjádřila.
11. Odvolací soud podle § 212 a § 212a o.s.ř. přezkoumal napadené rozhodnutí, včetně řízení, které jeho vydání předcházelo, aniž nařizoval jednání (§ 214 odst. 2 písm. d/ o.s.ř.), a dospěl k závěru, že zatím nejsou důvody pro potvrzení ani změnu napadeného rozhodnutí.
12. Podle § 1 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb., stát odpovídá za podmínek stanovených tímto zákonem za škodu způsobenou při výkonu státní moci.
13. Podle § 1 odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb., stát a územní celky v samostatné působnosti hradí za podmínek stanovených tímto zákonem též vzniklou nemajetkovou újmu.
14. Podle § 13 odst. 1 věta první zákona č. 82/1998 Sb., stát odpovídá za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem.
15. Zákon č. 82/1998 Sb. zakládá objektivní odpovědnost státu za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci, které se nelze zprostit. K jejímu vzniku je zapotřebí současné splnění tří podmínek: 1) nezákonné rozhodnutí nebo nesprávný úřední postup, 2) vznik škody a 3) příčinná souvislost mezi nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a vznikem škody. (srovnej usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 11. 2012, sp. zn. 28 Cdo 2596/2012). Nesprávným úředním postupem je pak porušení pravidel předepsaných právními normami pro počínání státního orgánu při jeho činnosti, a to i při takových úkonech, které jsou prováděny v rámci činnosti rozhodovací,

Shodu s pravopisem potvrzuje L.P.

avšak neodrazí se bezprostředně v obsahu vydaného rozhodnutí (srovnej usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 5. 2012 sp. zn. 28 Cdo 3013/2011).

16. Judikatura je rovněž ustálena v závěru, že výkon veřejné moci ve smyslu § 1 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. zahrnuje výkon jakékoliv veřejnoprávní pravomoci, kterou je státní orgán ze zákona nadán. I takovou činnost státního orgánu, kterou státní orgán realizuje svoji úlohu, byť nemá přímý vliv na subjektivní práva a právní povinnosti, je třeba ve smyslu zákona o odpovědnosti posuzovat jako výkon pravomocí státního orgánu (srovnej rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 5. 2018, sp. zn. 30 Cdo 5848/2016). Ve vztahu k předpokladům odpovědnosti státu za zásah do základních práv zaručených v čl. 2 odst. 3 a čl. 10 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod obsahem průběžné zprávy veřejného ochránce práv pak judikatura formulovala závěr, že není rozhodné, že veřejný ochránce práv v rámci své činnosti nerozhoduje o právech a povinnostech jiných subjektů cestou individuálních nebo obecně závazných aktů. Výkon veřejné moci ve smyslu § 1 odst. 1 zákona o odpovědnosti musí totiž nutně zahrnovat výkon jakékoli veřejnoprávní pravomoci, kterou je státní orgán ze zákona nadán, byť by tato pravomoc spočívala například v poskytování určitých informací nebo zveřejňování zpráv. Výkon této pravomoci je pak úředním postupem, který může vést ke vzniku újmy a založení odpovědnosti státu za ni podle § 13 odst. 1 zákona o odpovědnosti (srovnej rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2016, sp. zn. 30 Cdo 4118/2015, uveřejněném pod č. 28/2018 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).
17. Rovněž výroky orgánu výkonné moci učiněné v rámci jeho pravomoci lze považovat za úřední postup, který může vést ke vzniku újmy a založení odpovědnosti státu podle § 13 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb., je-li nesprávný. Výjimku představuje pouze tzv. excés, tedy jednání, které postrádá místní, časový a především věcný (vnitřní účelový) vztah k jeho činnosti (výkonu veřejné moci). Za takové jednání pak odpovídá samotný původce zásahu (srovnej rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 5. 2018, sp. zn. 30 Cdo 5848/2016 nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 7. 2000, sp. zn. 30 Cdo 1526/2000 a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2020, sp. zn. 25 Cdo 1304/2019).
18. Soud prvního stupně postupoval v souladu s citovanou právní úpravou a judikaturou, když žalobou uplatněný nárok posuzoval dle zákona č. 82/1998 Sb. a svou pozornost soustředil na posouzení existence předpokladů odpovědnosti státu za újmu žalobce, zejména pak na první předpoklad odpovědnosti státu v podobě existence žalobcem namítaného nesprávného úředního postupu.
19. Žalobce tvrdil, že Ministerstvo vnitra svými výroky obsaženými v Souhrnné situační zprávě 1. pololetí roku 2023 ze dne 1. 8. 2023, nazvané Projevy extremismu a předsudečné nenávisti (dále také jen „Zpráva“) a vypracované Odborem bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra České republiky, respektive samotným umístěním žalobce do této zprávy zasáhlo do jeho pověsti a způsobilo mu újmu, kterou žádá odškodnit konstatováním porušení práva a omluvou. Odvolací soud je pak ve shodě se soudem prvního stupně v názoru, že pro účely posouzení otázky existence nesprávného úředního postupu je nutno vyjít z obsahu Zprávy na stránkách 4 a 5, konkrétně z obsahu článku 1. 3 Zprávy nazvaného „Projevy předsudečné nenávisti a další projevy představitelů populistických subjektů“ a zde uvedených výroků týkajících se žalobce: „Většina xenofobních uskupení vzniklých v reakci na migrační krizi z let 2014 - 2015 již ztratila na významu, nebo přestala úplně existovat. Jedinou stálící na této scéně tak zůstává hnutí Svoboda a přímá demokracie. Ve sledovaném období si vysloužilo pozornost prostřednictvím kontaktů představitelů hnutí s německou Alternative für Deutschland, resp. její mládežnickou organizací Junge Alternative. Německý Spolkový úřad na ochranu ústavy přitom stranu označil ve vazbě na pravicový extremismus za „podezřelý případ“, mládežnickou organizaci pak přímo za pravicově extremistickou. Městský soud v Praze v únoru zamítl žalobu hnutí na ochranu dobré pověsti podanou na týdeník Respekt. Médium ho v minulosti označilo za „fašistické. Městský soud v Praze potvrdil v odvolacím řízení dvouletý podmíněný trest bývalému poslanci L. V. pro trestný

Shodu s pravopisem potvrzuje L.P.

čin šíření poplašné zprávy.“, respektive z obsahu výroku uvedeného v poznámce pod čarou: „V. na facebookovém profilu uvedl, že „se připravuje plán na diskreditaci ivermektinu pomocí úmrtí (tedy vraždy) několika pacientů, kteří jej budou užívat“. Ivermektin je lék, o kterém se hovořilo v souvislosti s léčbou onemocnění COVID-19. V. byl zvolen do Poslanecké sněmovny za hnutí Svoboda a přímá demokracie. Posléze z něj ale vystoupil a angažoval se v jiných politických subjektech. Proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 7 se odvolal.“

20. Soud prvního stupně správně věnoval pozornost povaze citovaných sporných výroků, zda mají charakter skutkového tvrzení, hodnotového soudu nebo tzv. hybridního výroku. Za skutková tvrzení je přitom třeba pokládat vyjádření o skutkové podstatě nebo postupu, která se vyznačují objektivním vztahem mezi projevem a realitou a jejichž pravdivost, úplnost a přesnost lze prověřit dokazováním. Akceptovatelné je zásadně zveřejnění pravdivých skutkových tvrzení, pokud jimi není nepřiměřeně zasahováno do soukromí dotčené osoby (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2007, sp. zn. 30 Cdo 608/2007). Pravdivá informace pak není v zásadě způsobilá zasáhnout do práva na ochranu pověsti právnické osoby, ledaže by byla podána takovou formou a v takových souvislostech, že zkresluje skutečnost či vyvolává dojem zkreslení skutečnosti (například svým manipulativním výběrem a seřazením), zveličuje jednotlivé okolnosti, čímž působí difamačně (srovnej rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 2024, sp. zn. 23 Cdo 2288/2023 nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 6. 9. 2011, sp. zn. 30 Cdo 149/2010).
21. Hodnotící soud naopak vyjadřuje subjektivní názor autora, který k danému faktu zaujímá určitý postoj tak, že jej hodnotí z hlediska správnosti a přijatelnosti, a to na základě vlastních (subjektivních) kritérií. Pravdivost hodnotícího soudu proto nelze dokazovat, je však nutné zkoumat, zda se zakládá na pravdivé informaci, zda forma jeho prezentace je přiměřená a zda zásah do osobnostních práv je nevyhnutelným průvodním jevem výkonu kritiky, tzn. zda primárním cílem není hanobení a zneuctění dané osoby (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2007, sp. zn. 30 Cdo 608/2007). U tzv. hybridních výroků či hodnotových soudů se skutkovým základem, které v sobě kombinují skutkový základ i prvek hodnocení, je nezbytné určit, do jaké míry mají tyto hybridní výroky skutkový základ a zda nejsou tyto výroky vzhledem k prokázanému skutkovému základu přehnané, přičemž je nezbytné vzít v úvahu jejich celkový tón i okolnosti případu (srovnej nálezný Ústavního soudu ze dne 19. 1. 2016, sp. zn. I. ÚS 750/15).
22. Odvolací soud souhlasí s hodnocením soudu prvního stupně, pokud jako skutková tvrzení vyhodnotil citované výroky ve Zprávě týkající se poslance L. V. a kontaktů představitelů žalobce s německou Alternative für Deutschland (dále také jen „AfD“), respektive její mládežnickou organizací Junge Alternative. Oporu v provedeném dokazování a nesporných tvrzeních účastníků má také závěr soudu prvního stupně, že se jedná o skutková tvrzení prokázaná, respektive pravdivá. Nicméně soud prvního stupně se již v kontextu shora citované judikatury dostatečně nevypořádal s žalobními tvrzeními a argumentací žalobce v tom smyslu, že tyto, byť pravdivé informace jsou způsobilé zasáhnout do jeho pověsti, neboť byly ve Zprávě uvedeny zavádějícím a zkreslujícím způsobem, bez uvedení okolností a kontextu spolupráce žalobce s AfD, respektive bez uvedení toho, že se žalobce od L. V. veřejně distancoval.
23. Přisvědčit lze správnosti postupu soudu prvního stupně, pokud zbývající výroky týkající se žalobce o tom, že „Většina xenofobních uskupení vzniklých v reakci na migrační krizi z let 2014 - 2015 již ztratila na významu, nebo přestala úplně existovat“ a „Jedinou stálíci na této scéně tak zůstává hnutí Svoboda a přímá demokracie“ hodnotil v kontextu s nadpisem článku 1.3 Zprávy ve znění: „Projevy předsudečné nenávisti a další projevy představitelů xenofobně populistických subjektů“ a podle jejich obsahu je považoval za tzv. hybridní výroky, tj. hodnotové soudy se skutkovým základem. Odvolací soud má pak ve shodě se soudem prvního stupně za to, že skutkový základ zmíněných výroků spočívá v tvrzení, že žalobce v rozhodné době (1. pololetí roku 2023) naplnil svými projevy (jednáním) znaky „xenofobie“, „populismu“ a „předsudečné nenávisti“ (srovnej

Shodu s pravopisem potvrzuje L.P.

obdobně usnesení Městského soudu v Praze ze dne
nebo rozsudek Městského soudu v Praze ze dne

10. 9. 2024, č. j. 58 Co 248/2024-260
16. 10. 2025, č. j. 58 Co 205/2025-802.

24. Soud prvního stupně rovněž nepochybil, pokud při výkladu významů pojmů „xenofobie“ a „populismus“ vyšel z jejich etymologie a obecného významu (viz odstavce 141 a 142 odůvodnění napadeného rozsudku) a na tomto základě dovodil, že „xenofobní populismus“ značí styl politiky, který usiluje o získání široké základny voličů údajnou ochranou zájmů prostých lidí proti ohrožením, za jejichž zdroj je předkládáno to, co je cizí – ať už jde o lidi z jiných kultur, zemí či náboženství – a prosazováním témat s těmito otázkami souvisejícími, které vzbuzující emocionální reakce veřejnosti (viz odstavec 143 odůvodnění napadeného rozsudku).
25. Při výkladu obsahu pojmu „projevy předsudečné nenávisti“ pak soud prvního stupně správně vyšel z definice formulované přímo žalovanou, a to ve Zprávě o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2022. Z této se pak podává, že „Projevy předsudečné nenávisti označují jednání, které je motivováno nesnášenlivostí a společenskými předsudky vůči určité skupině obyvatel. Zpravidla se jedná o skupiny definované rasou, národností, etnicitou, náboženstvím, sexuální orientací, politickým nebo jiným smýšlením, sociálním původem apod. Nemusí se jednat o skutečnou příslušnost k určité skupině, ale i o příslušnost domnělou (např. je-li osoba mylně považována pro tmavší plet' za Roma, ale ve skutečnosti není Rom). Takové projevy nemusí nutně naplňovat skutkovou podstatu některého z trestných činů. Může se jednat o fyzické násilí, slovní útoky či využívání urážlivé symboliky. Projevy předsudečné nenávisti se liší od extremistických zejména tím, že nemusí být spojeny s některou z protidemokratických, resp. protiústavních ideologií. Osoby, které se jich dopouštějí, nemusejí být nutně členové či příznivci extremistických hnutí. Rovněž u nich absentuje jasné volání po svržení systému pluralitní demokracie a jeho nahrazení systémem nedemokratickým“ a dále, že „Projevy předsudečné nenávisti lze vysledovat u členů či příznivců celé řady politických či jiných společenských subjektů. Ve Zprávě jsou ovšem zmiňovány pouze subjekty, u kterých tyto projevy reálně představují dominantní složku jejich rétoriky a aktivit. V praxi se tak jedná např. o skupiny, u kterých kontinuálně převažují nesnášenlivé útoky proti Romům, imigrantům, muslimům či homosexuálům. Jiný ideologický program může zcela absentovat či představovat pouze doplňkovou složku“.
26. Soudu prvního stupně lze v návaznosti na shora uvedený výklad žalovaným užitých pojmů přisvědčit, že ze své podstaty se jedná o pojmy negativně zatížené, jimž jinou než negativní konotaci přisoudit nelze. Výroky obsažené ve Zprávě označující žalobce za xenofobně populistický subjekt, respektive za subjekt, jehož projevy předsudečné nenávisti reálně představují dominantní složku jejich rétoriky, jsou obecně vnímány negativně a jako takové je způsobilé zasáhnout osobnostní sféru (pověst) žalobce. Správně pak soud prvního stupně vyšel také z toho, že ohledně prokázání skutkového základu zmíněných výroků, spočívajícího v tvrzení, že žalobce v rozhodné době (1. pololetí roku 2023) naplnil svými projevy (jednáním) znaky „xenofobie“, „populismu“ a „předsudečné nenávisti“, tíží důkazní břemeno žalovanou coby původce předmětných výroků.
27. Soud prvního stupně k prokázání pravdivostního skutkového základu předmětných výroků provedl účastníky označené důkazy, nicméně za podstatné pro rozhodnutí ve věci samé považoval pouze ty důkazy, jejichž obsahem byly články, facebookové příspěvky a vyjádření předsedy žalobce, popřípadě dalších jeho členů v rozhodném období 1. pololetí roku 2023. Naopak pro posouzení věci neshledal zásadním obsah Stanov žalobce, jeho program, legislativní návrhy, politická usnesení či aktuality zveřejněné na jeho internetových stránkách. V kontextu s tím, pak z řady důkazů, vyjmenovaných v bodě 131 odůvodnění napadeného rozsudku, neučinil žádná skutková zjištění, respektive nijak tyto důkazy samostatně a v kontextu s ostatními nehodnotil a bez bližšího individuálního zdůvodnění dospěl k souhrnnému závěru, že skutková zjištění z vyjmenovaných důkazů plynoucí nejsou pro posouzení věci podstatná či již byla učiněna z jiných provedených důkazů. Uvedeným postupem soud prvního stupně zatížil řízení vadou, která mohla mít za následek

Shodu s pravopisem potvrzuje L.P.

nesprávné rozhodnutí ve věci. Nadto zmíněný postup soudu při provádění dokazování a hodnocení důkazů zjevně vychází z nedůsledného respektování výkladu pojmu „projevy předsudečné nenávisti“, který definovala sama žalovaná ve Zprávě o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2022, a ze kterého soud prvního stupně podle odůvodnění napadeného rozsudku při rozhodování ve věci vycházel (viz odstavec 139 odůvodnění napadeného rozsudku). Soud prvního stupně totiž zcela pominul, že z definice „projevů předsudečné nenávisti“ ve Zprávě o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2022 plyne, že žalovaná ve Zprávě zmiňuje pouze subjekty, u kterých projevy předsudečné nenávisti reálně představují dominantní složku jejich rétoriky a aktivit, přičemž jejich jiný ideologický program může zcela absentovat či představuje pouze doplňkovou složku. Lze tak přisvědčit stěžejní odvolací námitce žalobce, že při respektování zmíněné definice, měl být pro zodpovězení otázky, zda žalobce byl uveden ve Zprávě oprávněně, zkoumán a hodnocen komplex celé rétoriky a aktivit žalobce ve daném období tak, aby byla objasněna otázka, zda projevy předsudečné nenávisti v 1. pololetí roku 2023 žalobce představovaly dominantní složku jeho rétoriky a aktivit s tím, že jeho jiný ideologický program zcela absentoval či představoval pouze doplňkovou složku. Z tohoto pohledu pak nelze bez dalšího důkazy označené žalobcem k prokázání jeho faktické činnosti a politické aktivity v kontextu s jeho Stanovami a politickým programem v rozhodném období hodnotit jako nevýznamné. Soud prvního stupně je však za nevýznamné považoval a žádná skutková zjištění z nich nečinil.

28. Ze všech shora uvedených důvodů lze tedy uzavřít, že napadené rozhodnutí soudu prvního stupně nemá oporu v řádně zjištěném skutkovém stavu a nespočívá na posouzení všech rozhodujících skutečností. Za této situace je závěr soudu prvního stupně o neexistenci nesprávného úředního postupu a nedůvodnosti žalobou uplatněného nároku minimálně předčasný, a tudíž pro nedostatek důvodů nemůže obstát. Odvolací soud proto rozsudek soudu prvního stupně podle § 219a odst. 1 písm. a), b) o.s.ř. zrušil a podle § 221 odst. 1 písm. a) o.s.ř. věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.
29. Na soudu prvního stupně bude, aby se v dalším řízení žalobou uplatněným nárokem znovu zabýval a znovu z pohledu všech rozhodných skutečností posoudil, zda uvedením žalobce ve Zprávě, jakož i výroky týkajícími se žalobce ve Zprávě obsaženými došlo k nesprávnému úřednímu postupu a v příčinné souvislosti s ním ke vzniku újmy žalobce, za kterou žalovaná odpovídá. Při posuzování otázky existence namítaného nesprávného úředního postupu bude věnovat pozornost také otázce, zda výroky, které jsou svou povahou skutkovými tvrzeními, byly ve Zprávě podány zavádějícím a zkreslujícím způsobem, a tudíž i přes svou pravdivost jsou způsobilé ve vztahu k žalobci působit difamačně. Při provádění dokazování k objasnění skutkového základu výroků, které jsou svou povahou výroky hybridními, pak bude v případě užitého výrazu „projevy předsudečné nenávisti“ vycházet z výkladu žalované obsaženém ve Zprávě o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2022 a zabývat se nejen tím, zda žalobce v rozhodném období projevoval předsudečnou nenávist, nýbrž také tím, zda tyto projevy představovaly v tomto období reálně dominantní složku jeho rétoriky a aktivit, přičemž jiný ideologický program zcela absentoval nebo představoval pouze doplňkovou složku. V případě potřeby vyzve účastníky postupem dle § 118a odst. 1, 3 o.s.ř. k doplnění tvrzení o rozhodných skutečnostech a označení dalších důkazů. V novém rozhodnutí pak provedené důkazy přezkoumatelným způsobem zhodnotí, řádně zjištěný skutkový stav znovu právně posoudí a neopomene též znovu o náhradě nákladů řízení, a to včetně nákladů řízení odvolacího (§ 224 odst. 3 o.s.ř.). Právním názorem, vysloveným v rozhodnutí odvolacího soudu, je soud prvního stupně vázán (§ 226 odst. 1 o.s.ř.).

Poučení:

Proti tomuto usnesení **není** dovolání přípustné (§ 238 odst. 1 písm. k/ o. s. ř.).

Shodu s pravopisem potvrzuje L.P.

Praha 26. ledna 2026

Mgr. Pavla Polednová v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s pravopisem potvrzuje L.P.